

ESPLAIS LITERARIS

Any III

OLOI, DESEMBRE DE 1923

Núm. 17

42/1116

TARDORAL

Hom ha dit que la primavera és dels poetes i la tardor dels pintors; lo cert és que, en una i altra, la natura parla més intensament al esperit, que's dexondeix per a contemplar-la.

¿Haveu vist la tardor d'enguany?...

Era ben definida i determinada la seva gama de colors. Fins, les fulles seques, de tó rogenc, semblaven llàgrimes de sang,—tan vermelles eren—al caurer verticalment i pausada per davant del groc daurat de les nostres arbredes!...

El camí que del plà puja a la montanya és tan plè de fullaraca que, talment sembla que ha desaparegut. Sort que el sap de vell erm, el jovent que hi passa!...

¿Haveu sentit la ventada bufant bronzenta demont mateix de les nostres testes, arrasant camps i prades, mentres és cobria nostre cel blau amb espessa nuvolada?...

Guaiteu com passen les aus que el mal temps senyalen!...

Seguiu, gentil jovenalla! seguieu el camí que del plà puja a la montanya... montanya santa de tó moradenc i cresta dentada, on els rossinyols hi fan niu i hi canten jolives cançons, devotes pregaries... Els capvespres tardorals conviden a la oració fervent que aconhorta l'ànima. Mentre l'escolania canta a la Moreneta aimada, a la que és nostra Mare i Consellera, acòblem-hi també les nostres veus per a dir-li, boi seguint al dictat del bisbe Torras i Bages:

Verge poderosa, més forta que un exèrcit en ordre de batalla, desde vostre alt Castell de Montserrat, defenseu de enemics espirituals i temporals a tota la terra catalana que teniu encomanada.

RECORDANÇA TRISTA (1)

Lema: AMOR PERDUT

*Mentres hi hagi un batec en el cor meu
i vibri al evocar els temps feliços,
no minvaràn en mi els records tan tristos
d'aquells instants passats a vora teu.
I encara que res hi sentis en el cor,
no per ço deixaré jo d'estimar-te
ni tampoc deixaré mai d'evocar-te
en mos amargants somnis de tristor.
Em plaurà en tots moments de recordar
que bella eres com flor de primavera;
i també quan encara el meu cor era
innocent de lo dolç que és l'estimar.
Recordaré sentir aquell afany
volent dir-te lo molt que t'estimava;
recordaré que dir-t'ho no gosava
temorós de trobar un desengany.
I que un dia vaig contar-t'ho tot febrós
vencent aquells temors que tan sentia,
i sentir esfullar-se ma follia
al veure el teu silenci desdenyós.
Recordaré amb el cor esbocinat
lo que el silenci aquell em torturava,
recordaré lo que significava
que era ai! un desengany mai somnial!
I per més que tindrè molt de sofrir
perduda tota mena d'esperança,
remembraré en trista recordança,
l'amor, que el teu desdeny, va destruir.*

ARNALT DE ROCABRUNA

COM S' ESTIMA LA LLENGUA PROPIA

L'encís d'una llengua, que s'ha arribat a dominar a còpia d'estudi, és profund, i l'admiraçió que se sent envers els escriptors que d'aquella llengua n'han obtingut el nom de clàssics, és indefinible.

Qui ha volgut endinçar-se en el coneixement de varies llengües,

(1) Accessit a un premi extraordinari.

no li haurà passat desaparecebut el fenòmen de que els escriptors respectius tenen la pretensió de trobar en la seva armonies i dolceses i expressions gràfiques, que no tenen les altres llengües, i discutiràn el recte ús d'un modisme amb expressions com aquesta: essent universalment reconegut que la nostra llengua és la més dolça i armoniosa, devem adoptar tal o qual forma que té un ritme més adient a la gracia innata del idioma.

Sempre, per a tothom, la llengua natural té atractius que no té cap altra, per extesa i estudiada que siga.

La llengua que ens ha ensenyat la mare té totes les bones qualitats de la mare, ens amanyaga i ens breça, i s'endinza en l'esperit com una carícia d'amor; i quan ens renya, sentim en sos accents aquella veu que cura la tristesa i ens fa gaudir en mitj de les llàgrimes.

Oh llengua de ma mare, apresada entre petons, xuclada dels seus llabris com l'aliment primer dels seus pits, si el meu amor envers tú fos blasmat per algú dels meus germans no hi discutiré, perquè els sentiments no's discuteixen, sinó que, escandalitzat de que un home, que parla no senti el misteri inexplicable del llenguatge maternal, continuaré estimant-te i prou, com t'han estimat de pares a fills els avant-passats, que en les quietuds de la llar mantingueren el foc que avui s'és abrandat i ha il·luminat la patria tota i més enllà de les fronteres de ma patria.

Perque estimo la meua llengua, comprenc l'amor dels demés a la seva; comprenc a vosaltres, nois txecs, mantenint una vaga escolar sostinguts per vostres pares, exigint que siguin respectats els drets de la llengua txeca; comprenc el Rei de Bèlgica cedint a les justes súplices dels flamencs respecte a la ensenyança del seu idioma; i a vosaltres, cubans, alçant la vostra veu quan algú ha intentat foragitar de les vostres escoles la llengua gloriosa de Castella i si la vostre llengua no ho fos tant de gloriosa, també vos compendria com comprenc l'agraïment dels retoronians envers Suïssa, afavorint la seva llengua, malgrat no sigui parlada, sinó per uns 40 mil habitants.

Perque estimo la meua llengua aplaudesc els bons patricis que alcen per tot Catalunya una creuada en favor d'ella, multiplicant els mestres i exitant en tothom els sentiments d'amor que en certes èpoques podrien restar coïbits en ses manifestacions externes.

JORDI BONFILL

CANT A LA NOIA... (1)

L.: AQUELLS DOS AMORS

*Jo voldria cantar la vostra modèstia
 aquesta modèstia que és el vostre encis;
 jo voldria cantar la vostra mirada
 que és una mirada encesa i sumis;
 i la vostra bellesa en cap comparada
 perquè és la bellesa sublim de l'amor;
 i la fe amb la qual pregueu per la Pàtria,
 que és la fè de la seva nova esplendor;
 i l'amor que dueu a les coses nostrades,
 que fins us afinen les seves asprors;
 i el tò que en el vostre vos don la caputxa
 cofada amb la gràcia sabuda per vos.
 Voldria cantar-vos amb dolça tonada
 l'elogi magnífic d'un bell jorn de maig,
 més veig impossible que tanta grandesa
 per ploma migrada, vos pugui honorar.
 Jo amb vos sento batre del cor dolces fibres,
 guiades alhora per un sol amor;
 l'amor que ha nascut dels dos que florien,
 ramell de floretes vessant ufanor.*

JOAN AUBERT I NADAL

NOUS RÈTOLS EN CATALA

En el carrer de Sant Esteve, en la casa de la vídua Castañer, hi ha el rètol «Perfums Astra»; la sastreria del amic Piera està rotulada «Xavier Piera»; la impremta on s'edita aquesta revisteta mensual, diu: «Impremta de Ramón Bonet—Llibreria, Papereria, Especialitat en postals—Objectes de Escriptori, Material Escolar», i la espartenyeria «Juanola», qui també fa en català tots els rètols de propaganda. En alguns indrets de la comarca hi llegim el rètol «El paper Carlets és el millor»; prop la plaça de braus s'hi llegeix aquest: «Parada i quadres de bestiar de Rafel Serra».

Nota: A Arenys de Mar l'alcalde havia fet emblanquir uns rètols catalans de que un patrici n'havia fet ofrena per a posar en diferents indrets de la ciutat, els quals contenien consells culturals. Havent acudit contra la disposició de l'alcaldia fou obligat l'alcalde a fer treure la calç de sobre els rètols.

(1) Accessit a la Flor Natural.